

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 017578 17 Кж
Бања Лука, 21.3.2017. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Драгомира Миљевића, као чланова вијећа уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптужених Г. С., М. К., М. П. и З. Ш., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама окружног јавног тужиоца у Бањој Луци, оптуженог М. К., његовог браниоца, као и браниоца оптуженог Г. С., адвоката С. Д. из Б. Л., браниоца оптуженог М. П., адвоката Н. К. из Т., браниоца оптуженог З. Ш., адвоката Н. П. из Б. Л. и пуномоћника оштећене А. Ј., адвоката Н. Ш. из С., изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 017578 16 К од 31.10.2016. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички јавни тужилац Бранко Митровић и браниоци оптужених а одсуству, уредно обавијештених оптужених и пуномоћника оштећене, донио је дана 21.3.2017. године,

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе окружног јавног тужиоца у Бањој Луци, оптуженог М. К., његовог браниоца, те бранилаца оптужених Г. С., М. П., З. Ш., и пуномоћника оштећене А. Ј., те потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 017578 16 К од 31.10.2016. године.

Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 017578 16 К од 31.10.2016. године, оглашени су кривим оптужени Г. С., М. К., М. П. и З. Ш., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и примјеном члана 42. став 1. и 2. и члана 43. став 1. КЗ СФРЈ, осуђени на казну затвора и то, оптужени Г. С., М. П. и З. Ш. у трајању од по 2 (двје) године а оптужени М. К. у трајању од 4 (четири) године. На основу члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 1. и 2. тачке а) и е) Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оптужени су обавезани да, солидарно, накнаде трошкове кривичног поступка у износу од 2.167,36 КМ, и паушала у износу од по 150,00 КМ, а оптужени М. К. и трошкове вјештачења у износу од 160,00 КМ и трошкове пуномоћника оштећене у износу од 882,00 КМ, а оптужени З. Ш. и трошкове награде и нужних издатака браниоца по службеној дужности у износу од 405,00 КМ, а оптужени М. П. и трошкове награде и нужних издатака браниоца по

службеној дужности, чију висину ће суд одредити посебним рјешењем. На основу члана 108. став 3. ЗКП РС, оштећена А. Ј., са имовинскоправним захтјевом, упућена је на парницу.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили окружни јавни тужилац у Бањој Луци, оптужени М. К. и његов бранилац, као и бранилац оптуженог Г. С., адвокат С. Д. из Б. Л., бранилац оптуженог М. П., адвокат Н. К. из Т., бранилац оптуженог З. Ш., адвокат Н. П. из Б. Л. и пуномоћник оштећене А. Ј., адвокат Н. Ш. из С.

Окружни јавни тужилац из Бање Луке је жалбу изјавио због одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптуженима, за кривично дјело за које су оглашен кривим том пресудом, изрекне казна затвора у дужем временском трајању. Аргументима из жалбе, оспорава се правилност оцјене околности од значаја за висину казне, са тврдњом да, утврђене олакшавајуће околности, образложене у побијаној пресуди, нису доведене у везу са начином и околностима извршења дјела, посебно чињеницом да је оптужени М. К. познавао оштећену А. Ј., што по ставу из жалбе, има карактер отежавајућих околности.

Оптужени М. К. је жалбу изјавио, како наводи, из свих разлога, са приједлогом да се жалба уважи и побијана пресуда укине. У образложењу жалбе се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, са тврдњом да је изрека побијане пресуде неразумљива и противријечна разлозима, да су одбијени приједлози браниоца да се, у односу на овог оптуженог, поступак раздвоји јер је у вријеме извршења дјела за које је оглашен кривим, био малољетан, и да о томе нису дати разлози у побијаној пресуди. У оквиру чињеничне основе побијане пресуде, оспорава се правилност оцјене доказа и тиме правилност закључка да је оптужени починио дјело за које је оглашен кривим, занемарујући принцип „in dubio pro reo“. На изнесеним чињеничним аргументима, заснивају се приговори о повреди Кривичног закона, са тврдњом да тужилац није на несумњив начин доказао да је починио кривично дјело из члана 142. КЗ СФРЈ. У дијелу одлуке о кривичној санкцији, оспорава се значај који је дат утврђеним олакшавајућим околностима, наглашавајући околности које се односе на личне и породичне прилике. У жалби је оптужени предложио извођење нових доказа и доставио извод из књиге бискупа К., увјерење о рањавању и родни лист, са тврдњом да исте, и поред дужне пажње и опреза, није могао изнијети на главном претресу, а обзиром на чињеницу да је имао браниоца сматрао је да ће он све радње „у циљу одбране“ предузети.

Бранилац оптужених Г. С. и М. К., адвокат С. Д. из Б. Л., жалбу је изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде Кривичног закона, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободе од оптужбе или приначи и оптужба одбије због застарјелости кривичног гоњења и амнестије кроз правну квалификацију дјела, као разбојништва, или укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање. У образложењу жалбе, садржана је тврдња да је побијана пресуда захваћена бројним облицима битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке а), в), г) з) и к) и 311. став 2. ЗКП РС. Указује се да, у конкретном предмету,

предсједник вијећа није био судија за малољетнике, у складу са чланом 79. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима, те да је тиме суд био непрописно састављен, да је главни претрес одржан без присуства органа старатељства, као императивној одредби члана 81. Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку, да је побијана пресуда заснована искључиво на исказу свједока оштећене А. Ј., а што је супротно одредбама Закона о заштити свједока у кривичном поступку, да је повријеђено право на одбрану непримјењивањем наведених прописа, те да је изрека побијане пресуде неразумљива и противријечна разлозима. У оквиру повреде Кривичног закона, оспорава се правна квалификација дјела и указује да је, у односу на оптуженог Г. П., рјешењем првостепеног суда број 11 0 К 017578 16 Кп од 21.01.2016. године, одбијено потврђивање оптужнице окружног тужилаштва Бања Лука број Т13 0 КТРЗ 0006095 09 од 28.12.2015. године, из разлога што је против њега, те против малољетних С. и М. Ш. правоснажно обустављен кривични поступак, вођен пред Основним судом у Теслићу под бројем Км-3/97, због истог критичног догађаја, правно квалификованог као разбојништво. Из тих разлога, а обзиром да је оптужени М. К. у вријеме извршења дјела био малољетан, у односу на њега се морао раздвојити кривични поступак и завршити по одредбама Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку. У оквиру чињеничне основе се оспорава правилност оцјене доказа, првенствено вјеродостојеност исказа свједока оштећене А. Ј., са тврдњом да других доказа, да је критичне прилике силована, нема. Посебно се приговара налазу вјештака А. Б.-М., указујући на контрадикторност у садржају налаза и закључку, те недостатку одговарајуће медицинске документације за оштећену од времена извршења дјела из побијане пресуде, па надаље.

Бранилац оптуженог М. П., жалбу је изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона, одлуке о кривичној санкцији и трошковима кривичног поступка, са приједлогом да се побијана пресуда укине и одржи претрес или укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање. Аргументима изнесеним у образложењу жалбе, оспорава се правилност и законитост побијане пресуде, са тврдњом да су, у поступку доношења те пресуде, почињени бројни облици битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. и став 2. ЗКП РС. Указује се на противријечност изреке пресуде и датих разлога, посебно у дијелу чина разоружавања лица у католичкој цркви у К., критичне прилике, који опис није садржан у оптужници и изреци побијане пресуде, а на којем та пресуда заснива закључак о саизвршилачкој дјелатности и кривици оптуженог, и тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, у чему жалба, истовремено, налази и прекорачење оптужбе и тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС. Садржана је и тврдња да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима и то прочитаном исказу свједока Г. П. из истраге и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС. Аргументима из жалбе се указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 295. став 2. ЗКП РС, са тврдњом да првостепени суд, није оцјенио доказе на начин како је то прописано овом одредбом а посебно одређене противријечности у тим исказима из истраге и са главног претреса. У

оквиру чињеничне основе побијане пресуде, оспорава се закључак да је оптужени М. П., критичне прилике, улазио у Жупни дом католичке цркве са осталим оптуженима и тиме поступао као саизвршилац, јер предходне радње у вези са разоружавањем црквене страже а што није садржано у чињеничном опису у оптужници као радња извршења, не чини јединство и таква радња се не може, по ставу из жалбе „претворити“ у циљ напада на свештеника Н. Л. и Жупни дом. Оспорава се и правилност закључка побијане пресуде у односу на радњу силовања оштећене А. Ј., са тврдњом да за такве закључке нема доказа, слиједом чега је била нужна примјена принципа „in dubio pro geo“. Надаље, у жалби се наводи да нема елемената застрашивања, злостављања, тјелесног повређивања, повреде достојанства и силовања и ријеч је о појединачном догађају, који нема обиљежје предметног кривичног дјела, па тиме ни мјеста примјене члана 3. став 1. тачка 1. под а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12. августа 1949. године и члана 13. став 2. у вези са чланом 4. став 2. тачка а) Допунског протокола уз наведену Конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 8. јуна 1977. године (Протокол II). У дијелу приговора о одлуци о кривичној санкцији, жалба налази да је било мјеста ублажити казну до минимума прописаног законом, док за одлуку о трошковима кривичног поступка, као жалбеног основа наведеног у уводном дијелу жалбе, нису изнесени аргументи.

Бранилац оптуженог З. Ш., жалбу је изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, те погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање. У образложењу жалбе се наводи да је изрека побијане пресуде противријечна разлозима и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Указује се да, у диспозитиву оптужнице окружног тужилаштва Бања Лука број Т13 0 КПРЗ 0029359 од 22.02.2016. године, против оптуженог З. Ш., нема описа и радње силовања, која је садржана у другој оптужници број Т13 0 КТРЗ 0006095 09 од 28.12.2015. године, па спајањем поступка по овим оптужницама и прихватањем јединственог чињеничног описа радњи извршења из истих, учињена је противријечност изреке пресуде и датих разлога, у вези са радњом силовања оштећене А. Ј., за које се терети само оптужени М. К. У оквиру чињеничне основе побијане пресуде, оспорава се правилност оцјене доказа у погледу закључа за постојање претходног договора оптужених за извршење дјела, са тврдњом да се ради о двије групе које су се случајно среле критичне вечери пред црквеним двориштем, гдје су на наговор Д. И. разоружали стражу која је чувала цркву и да је претходни договор постојао само за те радње али не и радње које су услиједиле након тога. Наглашава се садржај исказа оштећене А. Ј., у дијелу у којем је је изјавила да критичне прилике није видјела оптуженог З. Ш., а добро га познаје, те свједока Н. Л., који није препознао оптуженог. Указује се на изостанак анализе садржаја исказа свједока С. и З. Ш., те Г. П., који су, по наводима из ове жалбе директни учесници инкриминисаног догађаја, у оцјени са другим доказима. У коначном, аргументима из жалбе се указује да нема доказа да је оптужени З. Ш. починио дјело за које је оглашен кривим побијаном пресудом, те да се првостепени суд није држао начела „in dubio pro geo“ нити принципа једнакости из одредбе члана 14. став 2. ЗКП РС, чиме је нарушено и право оптуженог из члана 6. Европске конвенције о заштити људских права и слобода.

Пуномоћник оштећене А. Ј., је жалбу изјвила због одлуке о имовинскоправном захтјеву, са приједлогом да се принци побијана пресуда и оштећеној, у цјелости, досуди имовинскоправни захтјев, као и трошкови у жалбеном поступку. Оспорава се правилност и законитост одлуке, са тврдњом да су изведени докази, и то налаз вјештака проф. др. А. Б.-М. и саслушање оштећене, чији садржај се детаљно износи, били довољни за основаност имовинскоправног захтјева, да није потребно проводити никакве друге доказе, и да је оправдано, из разлога економичности и избјегавања ретрауматизације жртве, тај захтјев уважити у кривичном поступку.

У одговору на жалбу, у смислу одредбе члана 316. ЗКП РС, бранилац оптужених Г. С. и М. К., предложио је да се жалба тужиоца одбије, као неоснована.

У сједници вијећа, која је, у смислу одредбе члана 318. став 4. ЗКП РС, одржана у одсуству, уредно обавијештених оптужених и пуномоћника оштећене, браниоци оптужених су изложили жалбе, а бранилац оптужених Г. С. и М. К. и одговор на жалбу, остајући код приговора и приједлога. Републички јавни тужилац Бранко Митровић је изложио жалбу окружног јавног тужиоца из Бање Луке, исту подржао, те предложио да се жалбе оптуженог М. К. и бранилаца оптужених одбију, као неосноване.

Испитујући побијану пресуду у дијелу који се побија жалбама, у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога.

Нису основани аргументи из жалби оптуженог М. К., његовог браниоца, те бранилаца оптужених Г. С., М. П. и З. Ш., у прилог тврдњи да је изрека побијане пресуде неразумљива и противријечна разлозима, те да су, у образложењу те пресуде изостали разлози о одлучним чињеницама, и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

Наиме, изрека побијане пресуде садржи јасан чињенични опис реалне дјелатности оптужених, који обухвата вријеме оружаног сукоба у БиХ, опис начина кршења правила међународног хуманитарног права, дана 27.11.1992. године у радњи застрашивања, повређивања тјелесног интегритета и достојанства католичког свештеника Н. Л., у Жупном дому католичке цркве у К., општина П., за које радње су оглашени кривим оптужени Г. С., М. К., М. П. и З. Ш., као и опис радњи којима је нарушен полни интегритете оштећене А. Ј. у једној од соба тог Жупног дома, за које је оптужени М. К. оглашен кривим побијаном пресудом. У таквом чињеничном опису, уграђени су сви битни елементи бића кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ. Овако конципирана изрека побијане пресуде, у свему је усклађена са разлозима датим у њеном образложењу, за све одлучне чињенице, и нема никаквих нејасноћа које се тичу начина извршења радњи и облика кршења правила међународног хуманитарног права, у оквиру њиховог заједничког дјеловања и поступања оптужених Г. С.,

М. К., М. П. и З. Ш. као саизвршилаца у односу на оштећеног Н. Л., те оптуженог М. К. у односу на оштећену А. Ј.

Надаље, у правном опису дјела изреке побијане пресуде, садржан је опис начина кршења правила међународног права, из члана 3. став 1. тачка 1. под а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12. августа 1949. године и члана 13. став 2. у вези са чланом 4. став 2. тачка а) Допунског протокола уз наведену Конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 8. јуна 1977. године (Протокол II), за вријеме оружаног сукоба који се у времену од прве половине априла 1992. године, па најкасније до краја новембра 1995. године одвијао на простору БиХ, док су, у чињеничном опису, јасно и одређено описане радње свих оптужених као саизвршилаца, које су починили заједно и по претходном договору, према оштећеном, католичком свештенику у Жупном дому католичке цркве у К., општине П., Н. Л., примјеном мјера застрашивања уз пријетњу оружјем, од свештеника тражили новац, истог угурали у једну собу у којој су га подвргли испитивању, називајући га усташом, говорећи му да су дошли по његову главу, оптужујући га да друге учи како се дјечи ваде очи, те му ударцима рукама, разним кућанским предметима и ножем повриједили тјелесни интегритет, а потом извршили преметачину објекта, разбијали намјештај и вјерске реликвије, а затим јасно и одређено описане радње оптуженог М. К., да је у једној од соба силовао А. Ј., заједно са још три униформисана и наоружана лица, чији идентитет оштећена није могла одредити. Овакав чињенични опис је усклађен са разлозима датим у образложењу побијане пресуде и нема никаквих нејасноћа у погледу чињеничног описа начина кршења наведених правила међународног права од стране сви оптужених у односу на оштећеног Н. Л., те од стране оптуженог М. К. у односу на радњу силовања оштећене А. Ј.

Нису основани аргументи из жалбе браниоца оптуженог М. П., у прилог тврдњи да је, доношењем побијане пресуде, оптужба прекорачена, и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС.

Наиме, у конкретном случају, постоји потпуна чињенична подударност у опису радње извршења у потврђеним оптужницима Окружног тужилаштва Бања Лука број Т13 0 КТРЗ 0029359 15 од 22.02.2016. године и број Т13 0 КТРЗ 0006095 09 од 28.12.2015. године (поступак спојен рјешењем Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 018210 16 К од 25.3.2016. године), и њеној измјени 07.7.2016. године и оног који је садржан у изреци побијане пресуде. Слиједом наведеног, нема никаквих измјена у опису чињеница и околности које би довеле до повреде идентитета између оптужбе и пресуде, који захтјева одредба члана 294. став 1. ЗКП РС и тиме битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС.

Надаље, неосновани су аргументи из жалбе браниоца оптужених М. П., Г. С. и М. К. у прилог тврдњи да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС.

Наиме, искази свједока Г. П. из истраге, у Окружном тужилаштву у Бањој Луци број Т13 0 КТРЗ 0006095 09 од 28.3.2012. и 27.8.2013. године, у смислу одредбе члана 288. став 1. ЗКП РС, су кориштени од стране тужиоца приликом директног испитивања овог свједока, те уврштени у доказни материјал. На главном претресу, у условима непосредности, свједоку Г. П. је дата могућност да објасни разлике из претходних исказа (потврђује да се „његов брат М. попео на спрат степеништем које је водило из ходника и знам да је са тог спрата донио неку кафу“) у односу на измјене на главном претресу, када је оспоравао одређене чињенице изнесене у истрази. Слиједом наведеног, његов исказ из истраге је, као доказ, спроведен на главном претресу, на којем се, у смислу одредбе члана 295. став 1. ЗКП РС (те става 2. цитиране одредбе, у вези са осталим доказима), може заснивати пресуда.

Неосновани су и аргументи из жалбе бранилаца оптужених Г. С. и М. К., у прилог тврдњи да је побијана пресуда искључиво заснована на исказу оштећене А. Ј., што је супротно одредби члана 22. у вези са чланом 11. Закона о заштити свједока у кривичном поступку. Наиме, оштећеној А. Ј., којој је рјешењем првостепеног суда од 03.5.2016. године, признато својство угроженог свједока (са мјерама заштите психолошке подршке током свједочења, те свједочење путем техничких уређаја за пренос слике и звука), свједочила је на главном претресу и тај исказ, дат у условима непосредности и контрадикторности је првостепени суд цијенио у повезаности са другим доказима, на начин како то прописује одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Дакле, исказ оштећене из истраге није прочитан на главном претресу, у смислу одредбе члана 11. Закона о заштити свједока у кривичном поступку, на ком доказу се, у смислу одредбе члана 22. истог закона, као искључивом доказу, не може заснивати пресуда.

Нису основани ни аргументи из жалби бранилаца оптужених Г. С. и М. К., у прилог тврдњи да је у поступку доношења побијане пресуде повријеђено право на одбрану, те да је тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Право на одбрану, садржано у принципу једнакости у поступању из одредбе члана 14. ЗКП РС, које обухвата једнак процесни положај странака у свим аспектима, дакле, и у једнаком приступу суда у оцјени доказа (из става 2. цитиране законске одредбе), супротно тврдњама из жалби, није повријеђено у поступку доношења побијане пресуде. Доказни приједлози одбране су уважени, појединачно су наведени за сваког од оптужених (страна 5. подтачке а), б) и ц) побијане пресуде) и оцијењени у смислу одредбе члана 295. став 2. ЗКП РС. Оцјењен је сваки доказ оптужбе и одбране појединачно и у међусобној повезаности, те за изведене закључке о одлучним чињеницама дати су разлози у образложењу побијане пресуде, тако да се, објективно посматрано, не може стећи утисак о постојању услова у којима је одбрана стављена у неповољнији положај у односу на тужиоца у поступку, и тиме повреди принципа једнакости из одредба члана 14. ЗКП РС.

Дати су и разлози у побијаној пресуди, у смислу одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС, за одбијање приједлога браниоца оптуженог М. К. да се поступак, у односу на овог оптуженог раздвоји (страна 3. пасус 4. образложења пресуде).

Овај приједлог је првостепени суд одбио са ваљним образложењем да, у вријеме извршења кривичног дјела оптужени није навршио 18 година, односно да је био старији малољетник, па имајућу у виду одредбу члана 71. став 2. КЗ СФРЈ, обзиром да је у вријеме суђења пунољетно лице, те да му се на терет ставља извршење кривичног дјела за које је прописана казна затвора тежа од 5 (пет) година, а због тешких посљедица дјела и високог степена кривичне одговорности, не би било оправдано изрећи неку од васпитних мјера, имајући у виду одредбу члана 77. КЗ СФРЈ. Ради тога су без основа жалбени приговори, којима се указује на обавезу раздвајања поступка у односу на оптуженог М. К. и примјену одредби Закона о заштити и поступању са дјецом и малољетницима у кривичном поступку. Коначно, у смислу одредбе члана 72. став 1. наведеног закона, исти се примјењује у поступку према лицима која су учинила кривично дјело као малољетници, а у вријеме покретања поступка, односно суђења нису навршила 23 године живота.

Аргументима изнесеним у жалбама оптуженог М. К., његовог браниоца, те бранилаца оптужених Г. С., М. П. и З. Ш., не може се оспорити правилност чињеничних утврђења и закључак побијане пресуде да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона КЗ СФРЈ, на начин како је то чињенично описано у изреци побијане пресуде.

Такав закључак, резултат је правилне оцјене свих спроведених доказа оптужбе и одбране и то појединачно и у њиховој међусобној повезаности, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Разлоге дате за све одлучне чињенице на којима је заснован такав закључак, као мјеродавно образложене и ваљане, овај суд у цјелости прихвата и њихова правилност се жалбеним приговорима, не може оспорити.

Наиме, закључак побијане пресуде о саизвршилачкој дјелатности оптужених у извршењу дјела, у односу на оштећеног Н. Л., на начин како је то описано у изреци побијане пресуде, резултат је савјесне и критичке оцјене исказа свједока Г. П., С. и М. Ш., као учесника критичног догађаја, против којих је вођен поступак због кривичног дјела тешки случајеви разбојништва и разбојничке крађе из члана 151. став 1. тада важећег Кривичног закона Републике Српске пред Основним судом у Теслићу, под бројем Км-3/94 (обустановљен правоснажним рјешењем од 28.11.1994. године, из којих разлога је, правоснажним рјешењем првостепеног суда, Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 017578 16 Кпс од 21.01.2016. године, у односу на Г. П. одбијено потврђивање оптужнице Окружног тужилаштва у Бањој Луци број Т 13 0 КТРЗ 0006095 од 28.12.2015. године), затим исказа оштећеног Н. Л., свједока С. В., који је у то вријеме био инспектор ПС П., Б. Ш., помоћника командира ПС П., који су обавили разговор са оштећенима и свједока Ж. М., који сазнања о дјелу заснива на ономе што је чуо од лица која су чувала цркву.

Вјеродостојност исказа свједока Г. П., С. и М. Ш. из истраге, који су оцијењени, и са датим разлозима у складу са одредбом члана 304. став 7. ЗКП РС, не може се оспорити жалбеним приговорима. Они су сагласни у погледу битних чињеница у опису слиједа догађаја критичне вечери, и договора са оптуженима да разоружају људе који су чували стражу испред католичке цркве

у склопу Жупног дома у К., општина П., насиланог уласка оптужених у просторије објекта, а што је потврђено и материјалним доказима (записник о увиђају СЈБ П., број 02-230-1263/92 од 28.11.1992. године), исказом свједока оштећеног Н. Л., који на детаљан и увјерљив начин описује напад од стране више лица, критичне прилике, примјену физичке силе и напада на његов тјелесни интегритет, употребу силе у присвајању имовине вјерског објекта, те исказима свједока, инспектора С. В., који је приликом разговора са оштећеним Н. Л. уочио „посјекотине по руци и ноzi“, те свједока Ж. М., који је о самом догађају сазнао од свог стрица и његовог сина, као лица који су, критичне вечери, у виду страже, обезбјеђивали Жупни дом.

Све наведено, потврђује правилност закључка из побијане пресуде, да реалне радње оптужених, критичне прилике, у заједничком циљу разоружавања страже испред Жупног дома католичке цркве у К. и напада на свештеника Н. Л., онако како су чињенично утврђене на основу исказа наведених свједока и материјалних доказа а описане у изреци побијане пресуде, јасно дефинишу њихову улогу као саизвршилаца и јасно одређују његов умишљај, као психички однос према дјелу у цјелини, дакле и према посљедици. О свим тим одлучним чињеницама, дати су ваљани разлози у побијаној пресуди (страна 20. пасус 1. и 2.), и њихова правилност се не може оспорити жалбеним приговорима.

Надаље, правилност чињеничних утврђења побијане пресуде, да је критичне вечери, у једној од соба Жупног дома католичке цркве, оптужени М. К. силовао оштећену А. Ј., не могу се оспорити жалбеним приговорима оптуженог и његовог браниоца. Првостепени суд је, у образложењу побијане пресуде, извршио једну критичку и савјесну оцјену исказа оштећене А. Ј., у повезаности са другим доказима и то исказима свједока који имају посредна сазнања о дјелу, те налазом судског вјештака психијатра др. А. Б.-М. О томе је дао ваљане разлоге, тако да се, са аспекта вјеродостојности, исказ оштећене не може основано оспорити аргументацијом да дјело није пријавила одмах након извршења и да није прибављала одговарајућу медицинску документацију, као материјални доказ који би потврдио њен исказ. Наиме, одређујући идентитет оптуженог М. К., као једног од тројице лица која су је, критичне вечери силовала, оштећена је била јасна и увјерљива. Препознала је оптуженог јер га је од раније добро познавала, кроз основну школу, гдје су се свакодневно виђали, а након тога и у К. Њен исказ је, у одлучним чињеницама, и по оцјени овог суда, непристрасан и објективан, те тиме увјерљив, обзиром на чињеницу да је за другу двојицу униформисаних и наоружаних лица која су је, критичне прилике силовала, приликом свједочења навела њихова имена и околности познанства, али појаснила да није „стопостотно сигурна“ у њихов идентитет. Овим оштећена потврђује да не постоји разлог да неосновано терети оптуженог М. К. за извршење дјела.

Када се исказ оштећене А. Ј. доведе у везу са исказом свједока Н. Л., како то и чини побијана пресуда, коме је оштећена рекла да је силована, да је препознала П., који надимак носи оптужени М. К., али и имена друге двојице за које оштећена није била сигурна (која имена се наводе у побијаној пресуди), те исказом свједока Б. Ш., помоћника командира ПС П., који је био на лицу мјеста и прибављао одређене информације у разговору са свештеником и оштећеном, те појаснио да је неко пред сами полазак рекао да је дјевојка силована, а да „она

није проговарала“, те свједока Ж. М. да се П. хвалио да је силовао А. и да се по селу причало да је силована, онда нема сумње у вјеродостојност њеног исказа у цјелини, како у погледу радњи у повреди њеног полног интегритета тако и идентитета оптуженог М. К., као једног од лица који је, критичне прилике, у једној од соба Жупног дома у К., силовао.

Оцјеном изведених доказа, правилно првостепени суд изводи закључак и даје ваљане разлоге да су оштећени имали статус цивилних лица, у смислу наведених одредби међународног хуманитарног права, садржаних у члану 3. став 1. тачка 1. IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12.8.1949. године и члана 4. став 1. Допунског протокола уз Конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 08.6.1977. године, те ваљане разлоге о узрочној вези између радњи оптужених и оружаног сукоба који се, у критичном времену, одвијао на подручју БиХ. Тиме је, у побијаној пресуди, јасно дефинисан и психички однос према дјелу у цјелини, дакле и према посљедици и о тој одлучној чињеници су дати (страна 17. и 18.) ваљани разлози.

Ради тога су без основа жалбени приговори којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде и тиме правилност закључка да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, на начин како је то описано у изреци те пресуде.

Како се приговори из жалбе бранилаца оптужених, о погрешној примјени Кривичног закона, заснивају на чињеничним недостацима побијане пресуде, које, по оцјени овог суда, из наведених разлога та пресуда не садржи, то ни овом жалбеном основу побијања првостепене пресуде, нема мјеста.

Цијенећи наведено, извођењем нових доказа, које предлаже оптужени М. К. у жалби у смислу одредбе члана 309. став 4. ЗКП РС, а то су извод из књиге бискупа К., увјерење о рађавању и родни лист, по оцјени овог суда, не би се утврдило другачије чињенично стање од оног које је утврдио првостепени суд на основу свих доказа, спроведених на главном претресу.

Овај суд је испитао побијану пресуду у одлуци о кривичној санкцији, у вези са жалбом тужиоца, оптуженог М. К. и браниоца оптуженог М. К., те у смислу одредбе члана 322. ЗКП РС и проширеног дејства жалбе у односу на жалбе бранилаца оптужених Г. С., М. К. и З. Ш. и оцијенио да је првостепени суд правилно утврдио све околности, садржане у одредби члана 41. став 1. КЗ СФРЈ, које су, у оквиру општих правила о одмјеравању казне, од значаја за висину казне. Тим околностима, дао је правилан значај, оцјењујући их као особито олакшавајуће околности, првенствено имајући у виду да је, у вријеме извршења дјела оптужени Г. С. имао 18 година, оптужени М. П. 20 година, оптужени З. Ш. 19 година а да је оптужени М. К. био малољетан (17 година и 10 мјесеци), да нису осуђивани, да су породични и родитељи малољетне дјеце. Ове околности не оправдавају изрицање казне затвора у дужем временском трајању, како се то предлаже у жалби тужиоца, нити мање, у ком правцу је постављен приједлог у жалбама оптуженог М. К. и браниоца оптуженог М. П., имајући у виду законом прописану казну за предметно

кривично дјело (казна затвора најмање 5 година), те општу сврху кажњавања, прописану у одредби члана 33. КЗ СФРЈ, у њеном специјалном и генералном облику.

Одлуку о трошковима кривичног поступка, првостепени суд је донио на основу правилне примјене одредбе члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) ЗКП РС, па како бранилац оптуженог М. П., у жалби, те у поступку пред првостепеним судом, није пружио доказе да би плаћањем трошкова кривичног поступка било доведено у питање издржавање оптуженог или лица којег је дужан да издржава, то није било услова да се, у смислу одредбе члана 99. став 4. ЗКП РС, оптужени ослободи обавезе плаћања трошкова кривичног поступка, наведених као у изреци побијане пресуде.

Надаље, на основу одредбе члана 108. став 3. ЗКП РС, првостепени суд је оштећену А. Ј., са имовинскоправним захтјевом, упутио на парницу, са образложењем да изведени докази нису пружили поуздан основ за потпуно или дјелимично рјешење захтјева, а свако даље поступање у овом кривичном поступку би имало за посљедицу одуговлачење овог поступка.

Овако дате разлоге овај суд прихвата као ваљане. Наиме, одмјеравање правичне накнаде за претрпљени страх, бол и умањење опште животне способности, као нематеријалне штете настале извршењем кривичног дјела се врши, између осталог, и примјеном правног стандарда „Правичне накнаде“, који је верификовала судска пракса у примјени одредбе члана 200. Закона о облигационим односима али, истовремено, и индивидуализацијом накнаде, имајући у виду лична својства оштећене и друге околности у вријеме извршења дјела и након тога.

У конкретном случају, оштећена А. Ј. се изјашњавала на главном претресу о критичном догађају али не и на околности које су од значаја за постављени имовинскоправни захтјев, који се односи на све видове нематеријалне штете а посебно умањење опште животне способности, како би се у овом поступку, могао правилно одредити новчани износ, као материјална сатисфакција.

Ради тога су без основана аргументи из жалбе пуномоћника оштећене А. Ј., којима се оспорава правилност и законитост првостепене пресуде у дијелу одлуке којом је оштећена са имовинскоправним захтјевом, упућена на парницу.

Из наведених разлога и на основу одредбе члана 327. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећ
др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић